Uitspraak Commissie van Beroep 2012-06 d.d. 20 februari 2012
(prof. mr. A.S. Hartkamp (voorzitter), mr. A. Bus, mr. J.B. Fleers, mr. F.P. Peijster en mr. A. Rutten-Roos, leden, en mr. M.J. Drijftholt, secretaris)

Samenvatting

Hypotheekakte, algemene voorwaarden. Variabele rente.

Klik hier voor de uitspraak in eerste aanleg.

1. De procedure in hoger beroep

1.1 Belanghebbende heeft bij een op 12 juli 2011 door de secretaris ontvangen beroepschrift, op de voet van art. 22 lid 1 van het Reglement Geschillencommissie Financiële Dienstverlening (Reglement Geschillencommissie) in verband met art. 5 van het Reglement Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening aan de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening (Beroepscommissie) een uitspraak van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening (de Geschillencommissie) van 8 juni 2011 ter toetsing voorgelegd. De gronden van het beroep zijn vermeld in een op 12 september 2011 ontvangen brief, met bijlagen (twee cd-rom's).

1.2 De bank heeft bij verweerschrift, met bijlagen, van 30 november 2011 geconcludeerd tot handhaving van de bestreden uitspraak.

1.3 Bij e-mail van 11 januari 2012 heeft belanghebbende transcripties van de op de cd-rom's opgeslagen gegevens in het geding gebracht. Daarbij gaat het onder meer om de opname van een tweetal telefoongesprekken gevoerd op 6 en 12 mei 2010 tussen belanghebbende en een medewerker (hierna: de hypotheekadviseur) van de bank.

1.4 De Beroepscommissie heeft het hoger beroep mondeling behandeld op 23 januari 2012. Belanghebbende heeft zijn standpunt aan de hand van een pleitnotitie toegelicht.

2. De ontvankelijkheid van het beroep

De bank heeft zich op het standpunt gesteld dat belanghebbende in zijn beroep niet ontvankelijk is nu de door hem gestelde schade "momenteel minder bedraagt dan € 25.000,- ", en "slechts door het maken van een toekomstvoorspelling" een schade wordt geconstrueerd die meer zou zijn dan dat in art. 5.1 van het Reglement van beroep genoemde bedrag. Belanghebbende, wiens vordering erop berust - kort gezegd - dat de bank hem sinds 8 oktober 2008 ter zake van de hierna te noemen hypothecaire geldlening teveel rente in rekening brengt, voert daartegen aan de schade die hij daardoor lijdt op 1 januari 2012 al meer dan € 15.000,- bedraagt.

Aangezien een dergelijke geldlening geruime tijd pleegt te lopen, is aannemelijk dat de totale in geding zijnde schade genoemd bedrag van € 25.000,- zal overstijgen, zodat belanghebbende in zijn beroep ontvankelijk is.

3. Inleiding tot de beoordeling van het beroep

3.1.1 De Beroepscommissie gaat op grond van:
- hetgeen de Geschillencommissie onbestreden heeft vastgesteld,
- de niet (voldoende) weersproken inhoud van de stukken van het geding en
- hetgeen bij de mondelinge behandeling is gebleken,

uit van het volgende:

i. In 2004 is belanghebbende in contact gekomen met de bank in verband met de aanvraag voor een hypothecaire geldlening.
ii. Na een aantal verkoopgesprekken, onder andere met de hiervoor in 1.3 bedoelde hypotheekadviseur, is op 6 mei 2004 door de bank een offerte verstrekt voor een geldlening van in totaal € 245.000,-. Belanghebbende heeft deze offerte voor akkoord getekend.
iii. Bij een van die verkoopgesprekken heeft belanghebbende aan de hypotheek-adviseur, zoals deze in het opgenomen telefoongesprek van 12 mei 2010 bevestigt, onder meer de vraag voorgelegd of het feit dat de bank vrij was in het bepalen van de variabele rente betekende dat zij met het rentepercentage "alle kanten" op kon.
iv. Het begrip "variabele rente" wordt in een lastenoverzicht dat ten grondslag ligt aan de offerte als volgt toegelicht: "Indien in de berekening uit is gegaan van een variabele rente, dan volgt deze direct de actuele rente, zowel bij stijgingen als bij dalingen en kan dus van de ene dag op de andere worden aangepast.
v. Op 16 juli 2004 is de hypotheekakte gepasseerd. In deze akte is onder meer bepaald dat belanghebbende een variabele rente is verschuldigd, dat het rentepercentage op dat moment 3,1% per jaar bedraagt en dat de bank het rentepercentage te allen tijde met onmiddellijke ingang kan wijzigen.
vi. Op de hypothecaire geldleningovereenkomst zijn de Algemene Voorwaarden van Geldlening en Hypotheekverlening van de bank (hierna: de Algemene Voorwaarden) van toepassing. Deze bevatten eenzelfde bepaling met betrekking tot het wijzigen van het rentepercentage.

3.2 Belanghebbende, volgens wie de marge tussen de hem in rekening gebrachte variabele rente en de 1-maands-Euriborrente sinds 8 oktober 2008 is opgelopen van gemiddeld 0,8% naar thans meer dan 3.0%, vordert vaststelling van zijn variabele hypotheekrente op ongeveer 1% boven de 1-maands-Euriborrente, met terug-werkende kracht tot 8 oktober 2008, alsmede restitutie van het teveel betaalde. Grondslag van die vordering is dat hem in 2004 door de hypotheekadviseur is

toegezegd dat die variabele rente de stijging en daling van genoemde Euriborrente zou volgen, aldus dat de marge tussen die beide rentes, die toen ongeveer 0,8% bedroeg (vrijwel) gelijk zou blijven. Volgens de bank is van zodanige toezegging geen sprake.

3.3 De Geschillencommissie heeft de vordering afgewezen. Hetgeen zij daartoe heeft overwogen komt op het volgende neer.
Uit de hypotheekakte, de Algemene Voorwaarden (art. 6.2) alsmede de overige op de geldlening betrekking hebbende stukken kan niet anders worden opgemaakt dan dat de door belanghebbende verschuldigde rente "is gebaseerd op de door [de bank] gehanteerde en mitsdien door haar zelf vast te stellen rente."
De gedingstukken bieden geen grond voor de stelling dat de hypotheekadviseur van de bank indertijd aan belanghebbende heeft toegezegd dat bij het bepalen van het rentepercentage wordt uitgegaan van genoemd Euribortarief (rov. 4.1). Evenmin is aannemelijk geworden dat de bank bij het bepalen van de rente misbruik heeft gemaakt van haar in de hypotheekakte en de Algemene Voorwaarden vastgelegde beleidsvrijheid. Daarbij is in aanmerking genomen dat, zoals belanghebbende niet heeft betwist, de vanaf oktober 2008 in rekening gebrachte rente in de pas liep met de door andere banken in rekening gebrachte variabele rente en voor alle klanten gelijk was (rov. 4.2).

4 Beoordeling van het beroep

4.1 Belanghebbende bestrijdt in hoger beroep niet dat de tekst van de hypotheekakte, de Algemene Voorwaarden noch de overige op de geldlening betrekking hebbende stukken op zichzelf genomen grond bieden voor de stelling dat bij het bepalen van de variabele rente alleen wordt uitgegaan van het 1-maands-Euribortarief.

4.2 Wel stelt belanghebbende zich op het standpunt dat uit de door hem in het geding gebrachte transcriptie van het telefoongesprek dat hij op 12 mei 2010 heeft gevoerd met de hypotheekadviseur de juistheid blijkt van zijn ook in eerste aanleg verdedigde stelling dat die adviseur hem in 2004 namens de bank heeft toegezegd dat de variabele rente "in de praktijk de Euribor volgt", zodat de bank aan die toezegging gebonden is, en wel voor de gehele duur van de geldlening.

4.3 Blijkens bedoelde transcriptie - ook volgens de bank gaat het daarbij om een juiste weergave van dat telefoongesprek - heeft belanghebbende, nadat hij in herinnering had geroepen dat hij zes jaar tevoren een hypothecaire lening met variabele rente bij de bank had afgesloten, onder meer gezegd:

"En daar hebben we, ik heb eerst met een collega van je gesproken, daarna heb ik jou gesproken. En, op een gegeven moment was even het punt van, ja, die variabele rente, dat klinkt allemaal wel leuk, in het contract staat dat de bank alles maar, dat

die vrij is in het bepalen van de rente. En ik zeg, maar, toen zei ik van: goh, ja, dus dat kan alle kanten op bewegen. En toen gaf je aan dat 'ie in de praktijk de Euribor volgt."

Waarop de reactie van de hypotheekadviseur was:

"Ja, in het jaar 2004 was dat inderdaad het geval ja. Ja, klopt."

4.4 Anders dan belanghebbende betoogt, heeft hij aan deze enkele uitlating niet de verwachting mogen ontlenen dat de in de hypotheekakte en de Algemene Voorwaarden vastgelegde bevoegdheid van de bank om te allen tijde tot wijziging van het rentepercentage over te gaan, onderworpen was aan de door hem gestelde beperking waarvoor noch in die akte noch in die voorwaarden enig aanknopingspunt valt aan te wijzen. Uit het verdere verloop van het telefoongesprek blijkt overigens ook niet dat belanghebbende destijds aan de hypotheekadviseur kenbaar heeft gemaakt dat hij de mededeling die door hem - zes jaar later - wordt verwoord als "dat 'ie in de praktijk de Euribor volgt" aldus heeft opgevat, dat de in 2004 geldende marge tussen de hem in rekening te brengen variabele rente en het 1-maands-Euribortarief gedurende de gehele looptijd van de lening (vrijwel) ongewijzigd zou blijven. Ook nadat de hypotheekadviseur aan het slot van het telefoongesprek opmerkt:

"(…) Ja, en die bank mag hem op een gegeven moment wijzigen en hun bepalen het beleid op het gebied van de rentestanden. Ja, en als je het daar niet mee eens bent, ja dan kan je een klacht richten tot het Kifid, maar ja, variabel is variabel en variabel staat ook in de brochure-omschrijving dat die te allen tijde direct kan worden aangepast aan de ontwikkelingen op de geldmarkt. Dus, ja, ik, ik denk dat je geen zaak hebt, maar ik, ik, ja, je kan proberen."

wordt daaromtrent niets door belanghebbende naar voren gebracht. Zijn onder 4.2 vermelde standpunt kan dan ook niet als juist worden aanvaard.

4.5 Hetgeen belanghebbende voor het overige in hoger beroep heeft aangevoerd met betrekking tot de door de bank vanaf oktober 2008 gehanteerde rentepercentages leidt niet tot andere overwegingen dan waartoe de Geschillencommissie in haar rov. 4.2 is gekomen.

5. Slotsom

De bestreden beslissing is juist en zal dan ook worden gehandhaafd.

6. Beslissing

De Beroepscommissie handhaaft de beslissing van de Geschillencommissie van 8 juni 2011.